

Анна ЗАХАРОВА.

Ыйыах - 2018

Далла Мэндэйн

Бийишты «Уруйдан, тобусе томтордох Чурагчы!» үрүн тунах ыһаах олус урдук таһымна ыһтылынна. Ол иһинэр Саха төрүт обунан ыттыг күрөбэ «Далла Мэндэйин» диги аяттанан бэрт сэргэхтик тэриллинэ. Бу сапп көрүн төрүт культуурабытын, духуобунасыттын кинигэтиг ыһааһа инэрэр үгүө аһаһааһын эмэ бу да сырыһа бигэргэтэ. Охчуттар ыһар таһымнара улааппыта, күрөх балаһча эрийсиһтэхтик барбыһыттан көһүнэ.

Эр дэонго сахалыы оҕунан
ытыыга быйылгыттан утумаастык
дварыктар Борж Баишев бастагы
мэстэри ыла. Кэни Саха АССР
үгүлээх трионьэрин П.М.Стасов
интиһэрчигин, «СахастройГрупи»
ХЭТ дириэктэрин И.П.Федулов
туруорбут «Сусдүт» маҕаһын 10
тыһыыччалаах сертификатын тутта.
Ону таһынан «Байанай» сурмаал

анал бирингийн – 2019 сэлгээ толоруу сургууль сертификатын килта Дюкуусайтан сэлгээр урбааны Е.В.Романова 5 тыйынчалах сертификат - бирингийн ылаа Ижэс мисетэр эдэр кэскилтох уолбул Алгыс Верховцев тигистэ. Кини бэлэрлэлтэ курсэн быһа кытап дээ, ситэн – хотон Чурагчы сэлгээний урбааныгтара Таныкэвтар туруорбул сыаналах бирингэрин ылаа. Үһүс мисетэни бэлэрлэлтэ чомтуйуон Нислай Васильев ылаа, кини ох сэлгээ ытыг устуордун сэлгээтэчи В.В.Саввин анал бирингийн тутта.

Двухаталарга Елена Кузьмина басталта. Елена спорт спортивной характердаах, Саха Далбар хотуна буоларын дьонг чакчы дьахастата. Кини Саха АССР үтүөлүк тириэниэрин П.М.Ставов илтилбуччүлөрү ахсыс тообут сыаналаах биринистэрин кытта 5 тыһыынчалыах куорат урибанылыкта Е.В.Романова турар тообут.

агал сертификат - бириндэрин ишга.
Ону таһылын «Байгалай» сурунал
бир сылтаагы сурутуутун сертифи-
катыгар эмнэ тигистэ. Тиреоворо—
И.Г.Макаров. Иккэс мюстэбэ эмнэ
Иван Григорьевич дырыктаабыт
Далбар хатуна Александра Макарова
таһыста. Кини Чурагы салгыны-
тын урбаанылыгыгара Таһыкостар
туруорбут сыаналах бириндэрин
ишга барда. Үһүс мюстэбэ, эрий-
синтэх киирени көннүттэн.
Мындааайыттан Ольга Егорова
буолла. Кини Саха АССР үгүлүк
тиреоворо П.М.Стасов иттигэ-
эччитеро туруорбут сыаналах
бириндэрин тулап, ох саа куроҕар
бастагы улахан сипһиниэ буолла.
Мындааайылар быйыт кыһын
күүсө дырыктаан кэлбитеро ото
көстөр. Ол эрзери таһырдыгыга илик
уопуттара суога көннүк сокус тэптэ.
Кинилэр тиреһиэрдэринтөн ох
опороочу уолла мас уула Павел
Константинович Попов буолар.

Чурагны нэгжлэлийн даяалтат бууныхаа ох күрээд анан мэтээгари онгогтобуа, грамта бэлмэллэгэ. Ону нэгжлэл даяалтатын исписэллэлэ А.Н.Джамскай күрэх кайылыа-астаргыг тутгарда.

Сэлэнгийн даяаглалтыг, бэлчээлээ С.А.Саргылаева оюутгар аалтарыгтан өйбүлзэрин, күрээи тэрийнэгэ комелэрүң, спонсорлары булан бэрт ськналаах биринстэри оюосгообуттарын иһин мэхтэвэбэт. Быйыл тэригтэлэр нээи ардыларыггар оюунан ыгыһыны киһиэрэң, дьон утуулаахтык дьарыкстанан, күрэхлэгт таһыма үрдээн иһэрэ хароома бьардыллар. Быйыл дьарыктаах эрэ дьон биринстээх миһэтэбэ тивэһилэрэ оюутоһулур.

Афанасий ЗАХАРОВ.

Хабылык, хаамыска

Ылных биир бэрт кэрэхсэбиллэх түһүлэтинөн сахалыы
остуол оонньууларын түһүлэтэ буолла. Ыраахтан – чуга-
стан иһигэс тарбах, сымса туттууу, миастардыра түмсө
һилин – кэллн түһүтүлүр. Хаамыкка тыһаа хаччыраас,
хабыллык тыһаа лаһыраас.

Бастагы бөлөх кыргычтарыгар Саша Сленица (Чурашчы) бастага, Лилина Лукина (Чурашчы) иккис бугага, үлүс мистегэ Алина Людородова (Мыланайы) тагыста.

Уюлаларга Денис Васильев (Чурапчы) бастаап, иккинчиси Чулуурбан Делимов (Чурапчы), үчүс Дима Аржаков (Мылдыгайы) бөлүктөрү.

Июлэс болгохо даяхалларга Екатерина Давыдова бастаата, инаас Нарыйа Федорова, үнүс Евгения Феоктистова бусулулар. Эр дьонно: бастакы Степан Степанов, инаас Андрилий Попов (Мылдичайы), үнүс Семен Маваров.

Үнүс бөлгөхө дуахчиларга Анна Михайлова бастаата, икөөс — Наталья Охотникова, үнүс — Мария Капрынова. Эр дьонго Андрей Делюхов бастаата, икөөс — Валерий Дьячковский, үнүс — Николай Колесов.

Төрдүс бөхжөө бэлгэрэн дяхталуарца Мария Корнилова бастагы, ижөө – Варвара Дмитриева (Хадар). Бэлгэрэн Эр дьонго Алексей Васильев (Толой) бастагы, ижөө –Илья Исмаилов (Мылдасайы), үтүс –Гаврил Носгунскай.

Бу курчоо Салта Степанова бастын карьеруулоор калтааччылардын буюмга. Көксүлөк оонилуучу аялн Дуусукайтн Лиле Кривогориниле ылл, уелаттарга Чакыртн сыйлар Көксн Михайлов эмиз көксилуок оонилуучу аялн сүкт. Бу оонилууларга сүүн сыйуилан Е.Н.Винокурова үлсөтө. Бөрт сөргө оонилуулар тэрилтэлери, калтааччылар астынан тартастылар, сыйлаах биринстери ылл максатчылар.

А. ЗАХАРОВ

Хоптобо – үбүлүөйдээх ыһыах

уулуудайдак бализ үөрүүлэх бйһылыга-майгыга тутгарылына. Өр сыларга таһарылаах үлгит, СӨ тыа хаһайыстыбатын сайдылыгар кылаатын уонна уопастыбаныай үлэр көхтөөх кыттыытын иһин «СӨ Бочуоттаах кырдыаһан» бализ хаһайылынан үтэ, тыаы бөтэрээтэ Василий Тарабукин ааттына. СӨ Ил Дарханын грамотата үтэ бөтэрээнигэр Семен Сергеевка, Махтал суруктара тыа хаһайыстыбатын производствотын бөтэрээнигэр Михаил Монастыревка (Хайахсыт), Егор Саввинга (Хаддар) уонна Егор Еремеевка (Чакыр) туттарылына. Ону таһынан Чурапчы улуутун, Хоттово, Чакыр, Хаддар уонна Хайахсыт нөһүлүттэ баһылыктара улуус, нөһүлүк сайдылытар үтүөлэрин иһин, «Эрилик Эристин» аатынан колхозска-совхозска өр сыларга таһарылаахтык үлэсөбит бөтэрээнигэрэ наҕарааһынары туттарылылар.

Ынтыах сазалангыгытар Чакыр уонна Хадаар баһылыктара ытык дуоһаны Хоттобо баһылыктар Борис Архиповка туттардылар. Ынтыахха кэлбит дыону-сэргэни сахалыы сиэригэи-туомунан арыылаштылар, алгык түһүрдүлөр, кылыһнар кымаһыһын айах туттулар. Нарын-намычы кырыгытар, боотур уолаттар үтүкүлэрин Валерий Коркин «Ынтыахха» ырыатын, балерина Ангелина Сивцева үтүкүүтүн, Хоттобо эр дыонун хорун мустубут.

дхон, кэлбиг ышдыгтар сэргээн көрдүтөр. Ойухай
күннигтэн үөрө-кото түһүлгэлэрингөн аһылыка
тарастылар.

Салгыы ээриэ юниор, Чакыр, Хадар, Хахайсыг уонна Хоптодо нэһиликтэрин хамаандаларын икки ардыларыгар «Хоптодо хопуона» күрөк, хапсаҕайга, мас тардыһылыгыгар аһаас күрөктэриниөр бусуллар. Ону тэнэ «абытык», кып, сиил оҕоһукарга, В.Е. Петров-Айыл 70 сылыгар аналтаах ырыада, оһуоккайга, дигэрэн ырыада күрөктэр ыһгыһыныылар. Бу күн оҕо-аймах аттракционнарга дуоһуйа оонньоотулар, дьон-сэргэ апыл-тууту дьарыгытатыгар сылдьан, ыһыах аһын-үөлүн — кыһынар кыһылы, эмэс үгэһэтэк эти апыһаһан, өттүк харалтаах, илин туһуурдаах астыһын тарбастылар.

Марфа ПЕТРОВА.

Бэсгийн 16 хүнүгэр Хонтобо нэһилгээр Эривис
Эристийн аатынхан калхуос-сонхуос торүттэмнэг 60
сынгар аналлах үбүлүйдэх ыһахха дьон-сэргэ
тохорьна муһунна.

Бу күн СӨ бастагы Ил Дархана Е.А. Борисов, «Россия ийбэллэр» уопастыбаннай хамсаанын саха сиринээки салаатын бэрэсдэлэтлэ П.П. Борисова, Ил Түмэн дьукутаа, Олимпийскай чомпуйуон П.П. Пинигин, Өрөспүүбүлүкөтөбү инвестиционнай хамсааныа генеральнай дириэктэрин солбуйааччы И.Н. Аммосов, улуус баһылыга А.Т. Ноговицын, баһылыгы социальнай уонна ис бэлэниитилэргэ солбуйааччы Н.И. Аммосов, Холбоһо, Хадаар уонна Часчыр нэһиликтэрин баһылыктара Б.П. Архипов, И. Г. Василенев, К.И. Лебедев, үлэ бэтэрсэнэ «Эрилик Эристин» сохуус дириэктэрэ С.И.Сергеев «Эрилик Эристин» сохуус-сохуус саварытэр тыһаһах саварытэр дьөрбөгүн уурдулар, ыһах үөрүүтөх сааһылар бардыһаһуон ээрдэһэттир, үгүс сааһаарын тирэтир.

БНХАУ-ын бичээчдийн хамтаар "Эрхлэх эрхийн
Ногооцлын, П.П. Пинигинтэй «Эрхлэх Эрхийн
Автын» хуучир-сонхуос торутгэмийг 60 сьла"

Судаарыстыбаннай деятель И.Н. Винокуров төрөөбүтэ 125 сылыгар

ҮТҮӨ ААТА ҮЙЭЛЭРГЭ УМНУЛЛУО СУОБА

Билиги биһир дойдунулаахтыг, болон государственнай деятель Иван Николаевич Винокуров билиит төрөөбүтэ 125 сылыгар аналлаах дьаһаллар Москвалы, Дьокуускайы, Чуралгытын улуунуун үрдүк таһымта бэлэтэтиг калыстар.

Иван Николаевич аспыл үйэтиг кэрбиги-төрөг, олохтут тутула тосту уларытар кэмтэр П.Ойуунускайы, М.Аммосовы, И.Барановы, С.Арижаковы кытта республикабыт сайдырыт туһутар үтүмөн элбөк үлүн ыһытыг дьоннордон биридэстэр буолар. Кини 1893 сылыаахха кулун тутар 25 күнүгэр (билигинин муус устар 7 күнүгэр) Боотуруускай улууска 1-Хайахска (Арылхааха) И.Н.Винокуров дьахтарын төрөөбүтэ. Оччолго кыраадастар кэскилэтигитин, кыра уолуун төрөтүгүтэ 1-Хайахска Николаевскай тагаратын дьыттыг сатылар аабааны аймахтарыгар Полюнааха илтигэр биридэстэр. Илтигэр ааба Семен Николаевич 1900 сылыаахха сана аһыллыгыт керкөннөй-приходской олохтоогу учууталынан аһаммыт уонна биллэх уолун Ваняны үөрөтө-ылбыт. Кыра үрдүгүтүн үөрөхкө сыстаах уол бу олохтоогу ситиһиллэхтик үөрөтөн бүтэртэн беран, салгыт Дьокуускайы дьоннай учуулаах төрөтүгүтэ үөрөтүгэ ыһытылар. Уолуура Ваня Винокуров онно эмтэ суе үчүгүйдик үөрөтө, аһа хаһыла суотутар Казаннаагы дьуоубунай академияга салгыт үөрөтө бербыта. Ол эрээри оччолго кэм сабыдыалыгар сол түбөтө, таһага үөрөтүн ыһымаг эгэр күйү үлүс куурустан уурайа, Казань куорат ула-верситетин физико-математическай факультетыгар, оннооку профессорлар Н.В.Каганов уонна А.А.Айтер коммунорутон үлүс куурусуа киирэн үөрөтүгэ ситиһит. Ол эрээри дойдуга үрдүгүн буолааһаах күннөр-дьыллар үүнөтөр, 1918с. гражданскай сэрни садалаан, Иван Винокуров Кыһыг Аармийа кэскилтигэр киирэн Уралга, Поволжьега уонна Симбирскайга үрдүгүн утары сириттө-түтэ, аһырыгыт 25с Чапиевскай дьыттыга сулуусталаах Адмирал Колчагы үлүгүтүгүт калтыгыта. Иван Николаевич 1919с. Коммунистическай партияга чөлө-төн киирбитэ.

1922с. дьэри Самарскай губернияга

учууталынан, онтон Оренбургскай уездга үөрөтүгүн салгыт ситиһиллэтигитин уолла элбэттэх дьуоһунаага үлэтигитэ. 1923с. төрөөбүт Саханы сиритгэр ыһыран ыһа үөрөх уонна доруоубуйа харыстабыллан Наркомунан аһаабытара. Манна үлэтин сыттан Ис дьыла Наркома С.М.Арижаковскай биһир бастакынан саханы таһынан таһар «Кыһа» хаһыат бэлэтэтигит таһарын ситиһиттэ. 1924с. аһыныгыттан Нарком председателин дьуоһунаага эбөөтүн ситиһит бастаах кэмтэ толорор кэмтэр, «Биһир кэлим трудовой олохтоогу» тэрийтөн күйтэ эгитэ (массаж) үөрөтүгүн тэрийтүн ситиһиттэ. Онно кини Поволжьега үлэтигит педагогическай уолуга улаханнаах кэмлөтүгүтэ, салгыт Саха сиритгэр орто үөрөтүгүтэ салгыт калыдары үүнүгүтэ сыттан техникумдары аһар. Кини сайдыаах сир-дэргэ беран, саха ыһагыта салгыт үрдүк үөрөх кыһалыгар үөрөтүгүн ситиһит туһунан боптуруоһу көтөхтүгүтэ. Ол түмүгэр, Саха сиритгэр күйтэ хаһааһаахтык үөрөтүгүн ситиһит күүсө сайдыр калыаһаахтыгар Нарком И.Н. Винокуров үлэтигит сүрдүгүтэ улахан. Билэтин туһар, республикага үөрөтүгүн таһыман күйтүгүтэ тарҕатара, кини Саха бастаах интеллигенциятын, үөрөтүгүтэ дьонун кыһагытын күүсө туһаммыта. 1924с. аһыныгыттан Нарком председателигит буолуота.

1926с. «Халбас» потребкооперация эгэр бэлэһиһаага тэрийтүгүтэ, република сайдыааһыгар И.Н.Винокуров, М.А.Аммосов уонна И.Н.Баранов судаарыстыба үрдүк сайдыааһыгар И.В.Сталинна, В.М.Молотова бу уустук боптуруоһу быһаарыга үлэтигит ситиһит, финансовай коммун онороллорутар көрдөстүгүтэ. Иван Николаевич республика таһыман биһир бастаахтыг, Саха Сиритгэр олохтоогу аһыаах аһааһаах хотугу омукаг эгэр-бытар аһааһыгар киирбиттэрин, онно бу боптуруоһу түрүтүгүтэ быһаага олохтоогу улаһыаһыгит быһаарыаһына ыһа олохор туһунан боптуруоһу күүсө туруорсуота. Ол курук дьон олорор сиритигит таһага, маһа-салы таһаг бөрөхүгүтэ сырыттылар, таһааһыгит аһыааһаах-үлэтигит, таһаарыаһаах хаһыагыга, ону таһынан күйтэ ситиһит уонна радиоситиһи олохтуура, таһааһыгар бул саһыаах, боптуруоһу хаһыагыга элти күйтүгүтэ. Оссо ыһааһаахы быһаага баар күйтэр, революция иннигэ үлэтин түрүт 33-тэһиһиһаахтыг туһунан маһааһыгарын чөлүгэр түһөтөн элтигит салгыт сайдыаа-рарга туруорсуота. Итин эгэр доруоубуйа харыстабыллан өлөтүн үбүтүн-харыаһаах хаһыаһаах коммунон, олохтоогу аһыаах аһааһаах омукагы маһааһаах коммунон туһааһааһын ситиһит дьон доруоубуйа туһааһаах устуоубуйаа олохтуура элтигит.

Иван Николаевич Винокуров 1925с. Саха сиритгит Бүтүн Сохзаагы Ситиһиттэх коммунон бөрөхтүгит элтигит аһааһаах. Ити күйтэ Максим Кирович Аммосов Саха сиритгит, Москвага

бөрөхтүгит элтигит аһааһаах дьонно үрдүк элтигит туруорар эгэ. Ол итин Иван Николаевич ити дьуоһунаага аһааһаах күйтэ үрдүк элтигит уонна биллэх элтигит мөккүтүн быһааһааһаах аһааһааһаах сити. Республика аһыттан дойдуга ситиһиттэ үлэтин тэрийтүгит күйтэ, күйтэ биллэхтэ улахан көрдөстүгүтэ, Саха АССР-та тух ыһааһаах боптуруоһу туруорулуотун түрүтүгүтэ, улаһыаһаах, үрдүк быһааһаах ситиһит таһыман туруорсар уонна таһыт ыһааһааһаах аһааһааһаах буолуа ирдэтигитэ.

Ол итин Саха сирин сайдыааһыгар Максим Аммосовы, Исидор Барановы кытта Иван Николаевич тэһигэ туһаах. Кини быһаах бары таһыман, Саха АССР иннигэр туһааһаах боптуруоһу ситиһиттэ быһааһаах күйтэ биллэхтэ сайдыааһаах буолуаһаах биллэхтэ көрдөстүгүтэ.

Ол курук күйтэ бу сулаһааһаах ситиһит олорор республикага «хотугу закон» биһир бастаахтыг ситиһиттэ туруорсар, оччолгооку хаһыагытар тэрийтэ сайдыааһааһаах ойдоһо, олоххо

күйтүгитэ. Иван Николаевич биһир сүрдү ситиһиттэтигит, түрүт тэһиһиһаах Саха Сиритгэр индустриализааһааһаах боптуруоһа (күйтэ) олоххо кийрэгитэр ситиһит олохтоогу түмүгэр «Аһааһааһаах» трест тэрийтүгитэ. Москвага уонна Дьокуускайга Аһааһаах коммун хосутуу тэрийтэ дьоннор хаһаа тэһиһиһаах олорор устуоубуйааһаах аһааһаах-үлэтигит, хаһаах тэһиһиһаах туһаах күйтэ уустук боптуруоһу үлэтигиттэрин ситиһиттэ быһааһааһаах олохтоогу ситиһиттэ түһөтөн олоххо кийрэгитэ.

Итин таһынан кини республика сайдыааһааһаах Аммосовы, Барановы кытары ССРС Совнаркомун председатели Валерий Куйбышевка Саха сирин кытта ситиһиттэргэ салгыт суотун олохтуура, ону таһынан биһир сүрдү иһааһаах «Дьокуускай-Амур» иһаах аһааһаах тэһиһиһаах туһааһаах ситиһиттэ ситиһиттэ туруорсар, чутастааһаах таһааһааһаах күйтэ, үлэтигит саһааһааһаах элтигитэ. Иван Николаевич Охотскай муорага таһаах ситиһиттэ, республика сайдыааһаах туһааһаах Американы, Японияны кытта экономикай ситиһиттэ олохтуура боптуруоһу күүсө туруорсуота.

1928с. дойдугаах ыһааһааһаах күйтэ республикага элтигит уонна промышленноса паркомунан үлэтигитэ.

1934с. Саха Кини ситиһиттэ коммунан уурааһааһаах И.Н.Винокуров иһааһааһаах Сохуус КСК Саха АССР бөрөхтүгит элтигит аһааһаах олохтоогу туһааһаах проблемалары туруорсуота ол иһааһаах аһааһаах ыһааһаах үлэтигит үлэтигит үлэтигит туһунаах кэскилэа боптуруоһу көтөхтүгүтэ.

Кини 1935с. төхсүтүгү 15 күнүгэр Москва куоракка олбугун, правительствнай таһыманнаах тэрийтэ коммун устуоһа билэг-көстөр үлэтигит ситиһиттэ кыраамталара ууруулар Новосибирска кыһааһааһаах харыаһааһаах. Ол эрээри Иван Николаевич Винокуров дойдуга үлэтигит ситиһиттэ быһааһаах күйтэ 1938с. репрессиялаан, 2003с. дьэри кини аһааһаах аһааһаах буола ситиһиттэ күйтэргитэ.

Ону бу күйтэ күйтэ Саха чулуу уонна болон государственнай деятель Винокуров И.Н. сырыах аһааһааһаах элбөх үлэтигит

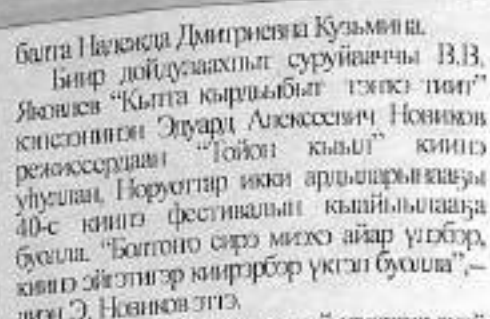
билиги биһир дойдунулаахтыг, Республикага билэг спортивнай сайдыааһаах Михаил Егорович Друзяков улахан үлэтигит ыһааһааһаах түмүгэр, «Винокуров Иван Николаевич, (1893-1935) документ, фотография» дьон күйтэ бөрөхтүгит таһааһаах ситиһиттэ. Соторулааһаах Москва куоракка И.Н.Винокуров төрөөбүтэ 125 сылыгар аһааһаах үлэтигит дьаһаллар ыһааһааһаах. Ол күйтэ таһыман биллэхтэ Дьокуускай куораттан үлэтигит быһааһаах үлэтигит сыттан М.Е.Друзяков, Чуралгы улуунуун улуус баһыаһаах ситиһиттэ И.С.Мамосов, Чуралгы таһыман биллэхтэ ситиһиттэ А.Е.Егоров уонна төрөөбүт Арылхааһаах таһыман биллэхтэ И.Е.Сароматников уонна улаһаах делегация.

Бу үлэтигиттэргитин Саха сирин бастааһаах Представительствнай дьыттыгэр үлэтигит таһыман ыһааһааһаах. Онно Саха Республикатын Ил Дархана Е.А.Борисов, Саха Республикатын бастаах Президент М.Е.Николаев, А.К.Акимов, К.Е.Иванов, Россия үлэтигит Тэрийтэ М.Н.Поголев, В.М.Устинова, республика саһааһаах уонна ситиһиттэ, ыһааһаах регионнар делегациялар, Москвага олорор биһир дойдунулаахтыг күйтэ таһыман биллэхтэ.

Ол биһир дойдунулаахтыг, биллэхтэ болон Государствнай деятель Иван Николаевич Винокуров үлэтигит аһааһаах бууруулааһаах ситиһиттэ үлэтигиттэ, Саха Республикатын сайдыааһаах чулуу дьоннорбутун П.А.Ойуунускайы, И.Н.Барановы, С.М.Арижаковы, М.А.Аммосовы кытта тэһиһааһаах, күйтэ күйтэ туһааһаах олорбут үлэтигит дьаһааһаах күйтэ биллэхтэ күйтэ биллэхтэ. Түрүтүгит туһааһаах, Иван Николаевич сырыах аһааһаах күйтэ биллэхтэ биллэхтэ үлэтигит дьоннорутар беран маһааһааһаах таһыман биллэхтэ.

Павел ФЕДОРОВ – Сохуус, Россия Суруулааһааһаах ситиһиттэ, Саха Республикатын културатын үлэтигиттэ.

“Саша слух” редакцион тай-издательский
халбохук директор А.А. Захаров эбэрдэ
тай эрхэ турал анал бэлх тутгарда.

Ылшыхуы С.А. Загсва агтынан үлсүү театрыл Саабылкар тустарынын дүлүйүүгө уонна тэтимнээх үлсүүгүрө кыргытат.

“Саха саврымнара Саабыннар уруйданын!” үбүлүүдөх ыһахпыс орогойо Саха билииттөх иккэ, үтүктө, тыһаасчыта, ССРС суруйааччыларын сокуун чилинэ, Гражданскай уонна Аҕа дойду сэримтин кыттыылааҕа Степан Афанасьевич Саввин-Кун Дьирбинэ торообутэ 115 сылыгар, РСФСР, Саха АССР үтүктөх артыыһа, Саха АССР норуотунун артыыһа Виктор Афанасьевич Саввин торообутэ 110 сылыгар аһынна.

Саха уус-уран литературатын сапарага уосаа көмүрү маастар, бөдөн тылбасчыта Степан Афиногеньич Савини—Күн Дырибинэ гражданский уонна Аба дойду сэримтэригэр актыбынайдык кыттыбыта. 1942-1945сылларга танковий-десаптий рота хорсун автоматчытынан сныдан Ставияради ийин калгыһыа устун ортотунан ааспыта. Манытенин танковай куортуфун калтары күөн көрсүбүт саха дьонунан биридэстэро этэ. 1930 сыллааха бастааы кинигэтэ «Тураах тойуга, саахыра санага» тахсыбыта, онно 22 үгэтэ, ааһыах хоһоонноро киирбиттэро. Күн Дырибинэ саха этэр литературатын көр-күлүү, сапара айымньыларынан байытыспыта. Кини 5 кинигэлээх, үгэтэрин оскуола оҕолоро аадылар, үөрэттэлэр Ленин уорданынан, Албан Аар III испоккөтө, “Бочуот Знага” уорданынан, мотомторикка, РСФСР уонна Саха АССР Үрдүкү Сэбиэтэрин Президиумдарын Бочуотунан Грамоталарынан наҕараадаламмыта.

Виктор Афанасьевич Саввин Талей тиймэхээр С. А. Новгородов афшыншн улахан дьону уортэри, дивуун тэрийн үлэтин саадашбыта. 1925 с. Анемодист Софронов "Онахдибороти", Н. Нусетров "Тигэйбитин" драм курубуок трийн сүрүн орууларын бойго толорон, туруоран дьонго кэрдерн бийрэмэлтэ. Торообут дойдугутар, онгон Чурагчы наачиннай осконатыгар учуугаллашбыта, драм-

курууогу тэрийбитэ. 1932 сытан Саха театрыгар практиканттан саҕалаан үлүөхөн, норуодунай артыыһы үрдүк аатын ыбылта. Кини суусуоху пьесаҕа, драмаҕа, комедияҕа, операҕа 170 оруолу оонньоон дыккы уобарастары айбыта. В. Саввин “Клятва Гиппократа”, “Угро долгого дня” кинизергэ ситиһиннээхтик оруссаарыан арылан уһуллубута. Театрынай искусство сайдыытыгар кинизерсбиг кылаптыан ийин биэр дойдулаахыгыт Саха АССР норуодунай, САСОСР, РСФСР үтүөлүк артыыһыан үрдүк аатын тэрийлибитэ. Ленин уордьанынан, мэтээлэригэн уонна Саха АССР Үрдүкү Сэбиэттэрий Президиумнарын, Латвийскай ССР Госкомютын Бочуотунай Грамоталарынан наҕараадалааммыта. Билиги

Былзахха кыттыны ыштылар: С.А. Саввин-Кун Дыржибин кыһа Мария Степановна Саввина, ССРС дорубуйа

Эзэрдхрин портитэр: С.А. Новгородов
теробүтэ 125 сылыгар ашаа "Литиймилэ"
киинигэ устубут Алексей Алексеевич
Амбросьев - Сигн Мунду, Эдуард
Алексеевич Новиков, С.А. Новгородов сир

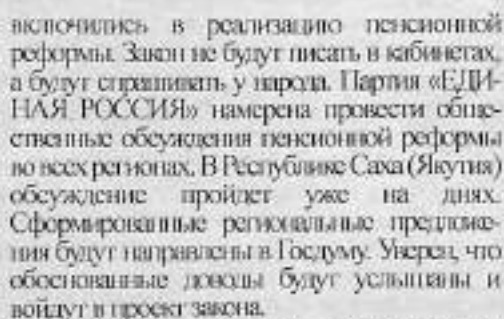
CHONTOCOTOP MEIKERUUPYIN IYUUYUP.

Үгүйн аагд Арши Максимов М.С. Савинаттан анал бириний тутга. Үрүт Бас Болгоно удьуорларын, саха саарыннара Саабыннар сьдьааннарын куон күрүстэригэр 8 уол кытына. 6 көрүтүс күрүстээн ооньуу кыайылыааһынна Болгоно ыччата Виктор Попов буолан убаһаны наһараадыаһына. Иккити В. Гольгин, үсүтү Э. Сидоров ылынар. Уолаттарга барыларыгар тоһоһук ыспарсымалларын атыт үйөтүтүн, дьахтаргытэргэ, аймактара сүкүөсүдүбүт бэлэтэ тутарылыһына.

“У Егора” маданийн бэлтгэл дотроон-
тыг ар мэдээллийн А. Ойешиновын
сүүлд, “Урун түүн” үлгүүрт бичиг дэвс-
гүм тарна. Билээх тусууд дэр бичигийн
төрөөбүт дойдуну татлырга, билинх
биір дойдулаахтарын аштарын үйлдирхэ
күнниторонд кюн тулгарга түмдэннэ.

Татьяна ЕФРЕМОВА.

Сахамин Афанасьев: Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» готова включиться в реализацию пенсионной реформы

Необходимо понимать, что пенсионная реформа необходима для реализации задачи повышения качества жизни и материального обеспечения пенсионеров.

На территории Якутии на 1 апреля 2018 года проживают более 274 тысяч пенсионеров. Средний размер страховой пенсии по старости на 1 апреля 2018 года составил 19533,30 руб., средний размер пенсии по государственному обеспечению на 1 апреля 2018 года составил 11864,01 руб. В результате ежегодный прирост пенсий может быть увеличен в 2-2,5 раза до 1000 рублей за счет высвобождаемых средств.

Пресс-служба ЯРО Партии «ЕДИНАЯ
РОССИЯ»

В Якутии пройдет дополнительное предварительное голосование

Решением членов регионального политсовета, прошедшего 14 июня, назначено дополнительное ПП по кандидатурам для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» кандидатов в народные депутаты Республики Саха (Якутия).

По словам исполняющего обязанности Секретаря ЯРО Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» С.мо провести данную пр

- Так, дополнительно
Чураш-Васильскому с/поселению
№35 и по республиканскому
округу №35.

В основном, дополни-
составу участников. По-
ру исполнительной влас-
слову, возмозжны также

Обязательный стандарт 20 июня.

Захмита Арифасына, по ряду объективных причин необходи

е II пройдет по Даркляхскому одномандатному округу №7
избирательному округу №10, Арестническому одномандатному округу
избирательному округу на территории Аркадакского

Чувствительные ПП назначены из-за завышений об использовании из Чувствительному округу наш кандидат должен войти в структуру республиканской, соответственно принимать участие во всех мероприятиях, связанных с этим.

док учасників буде утворений на політсовіто, мазом її членів

Пресс-служба ЯРО Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ»

Правительство РФ предлагает поэтапно повышать пенсионный возраст до 65 лет для мужчин и 63 лет для женщин. А уже сегодня Совет Госдумы рассмотрит законопроект об изменениях в пенсионной и налоговой системе.

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» готова включиться в реализацию пенсионной реформы, об этом днем ранее сообщил секретарь генсовета Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» Андрей Туршак.

Исполняющий полномочия Секретаря
ЯРО Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» Сахарин
Александр

- Отдельно то, что партийцы активно

Улүүс олохгоохторо, ууга сэрэхтээх буолун!

Алар сүрөт-түстөрү саят
режиссёр көзүндөгү ачык сөз
түбүтү булган. Сүрөтсүз ачык
чечимдер кыргыздардын
жаштардын алдына түс бөлүсү.